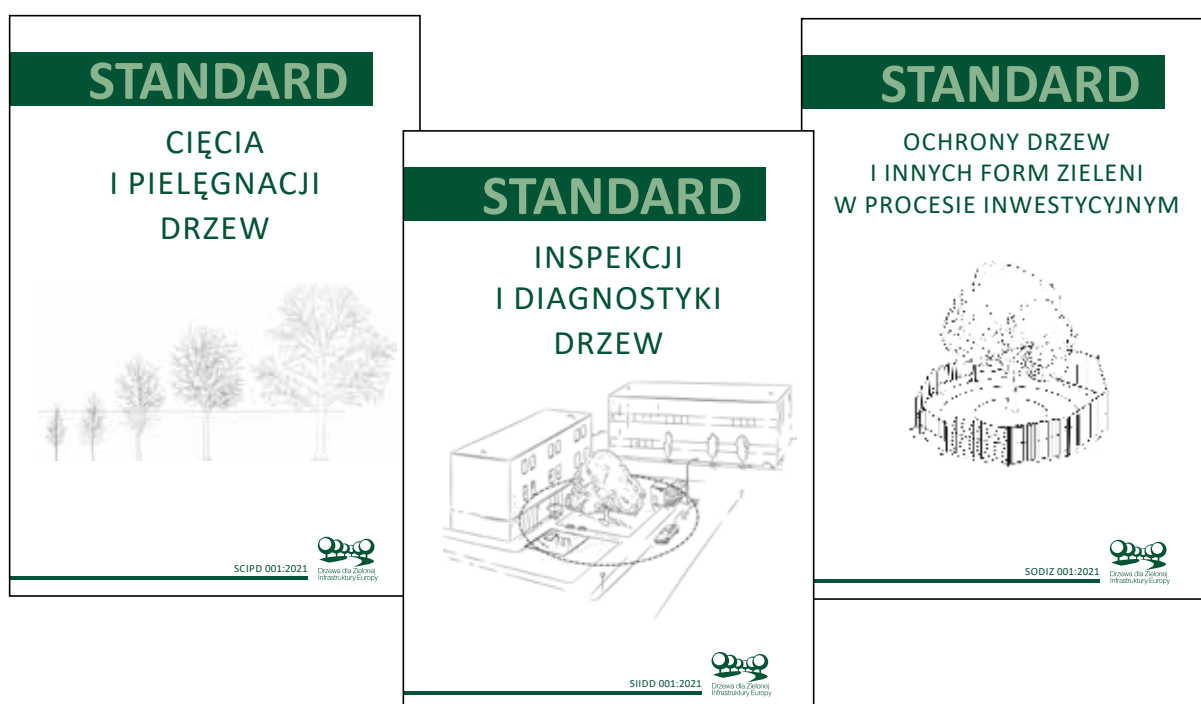

STANDARDY

PRAC NA DRZEWACH I W ICH OTOCZENIU

CZYM SĄ I JAK JE STOSOWAĆ? INSTRUKCJA DLA UŻYTKOWNIKÓW

Tytuł: Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu. Czym są i jak je stosować?
Instrukcja dla użytkowników

Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, ss. 36

Redakcja: Beata Pachnowska

Autorzy:

Beata Pachnowska, Dorota Chmielowiec-Tyszko (1,7), Piotr Tyszko-Chmielowiec (2,7),
Kamil Witkoś-Gnach (2,3), Mariusz Krynicki (7), Piotr Czarny (7)

Korekta językowa: Sandra Trela

Opracowanie graficzne, skład i druk: Bart-Studio, kontakt@bart-studio.pl

Creative Commons License

Copyright © Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, 2021

ISBN 978-83-63573-31-7

Wersja elektroniczna znajduje się na stronie www.drzewa.org.pl/standardy

Standardy opracowane przez:

Standardy popierane przez:

1. Wprowadzenie	5
2. Drzewa jako element zielonej infrastruktury	6
3. Czym są Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu oraz czemu służą	8
4. Jakie Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu są dostępne i co zawierają..	11
a. SCiPD- Standard Cięcia i Pielęgnacji Drzew.	12
b. SliDD – Standard Inspekcji i Diagnostyki Drzew	13
c. SODiZ- Standard Ochrony Drzew i innych form Zieleni w procesie inwestycyjnym.	14
5. Gdzie można wykorzystać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu	16
6. Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu.	18
7. Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu.	22
Przykład 1. Wdrożenie w jednostce samorządowej / rządowej	26
Przykład 2. Wdrożenie w małej arborystycznej firmie wykonawczej	31
Przykład 3. Wdrożenie w organizacji pozarządowej (społecznej) o celach ekologicznych	32
Źródła.	36

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
we Wrocławiu

Publikację wydano w ramach projektu LIFE15GIE/PL/000959 pt. „Trees for Europe’s Green Infrastructure”, dofinansowanego ze środków Programu LIFE+ Unii Europejskiej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Poglądy autorów i treści zawarte w publikacji nie zawsze odzwierciedlają stanowisko Komisji Europejskiej i WFOŚiGW we Wrocławiu.

1. Wprowadzenie

1.

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja została przygotowana, by ułatwić zapoznanie się, określenie przydatności oraz zakresu i sposobu wdrożenia standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu przygotowanych w ramach projektu „Drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy”¹ (dalej nazywanych Standardami). Cele i zadania projektu opisano szerzej w rozdziale 2 dokumentu.

Instrukcja zawiera opis Standardów, grup docelowych, rekomendacje zakresu wdrożenia, krótki przewodnik procesu wdrożenia na przykładzie wybranych instytucji oraz dodatkowe informacje pomocne w stosowaniu opisanych Standardów w danej instytucji, jak też w szerszym procesie uzgodnień z już używanymi wytycznymi czy przepisami prawa. Bazuje na treściach opublikowanych w latach 2020–2021 i odnosi się do celów i sposobów wykorzystania zgodnych z zamiarami autorów oraz liderów projektu „Drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy”.

Celem instrukcji jest wspomaganie procesu upowszechniania Standardów i podjęcia decyzji o ich wdrożeniu przez jak najszerszą grupę (co jest warunkiem *niezbędnym* do tego, by omawiane publikacje stały się standardami nie tylko z nazwy). Korzyści, jakie przynosi wypracowanie ponadgrupowych treści i powszechna ich akceptacja, są nie do przecenienia w każdej dziedzinie społecznie ważnej, silnie się rozwijającej i tym samym zróżnicowanej, a pozbawionej odpowiednich regulacji na poziomie prawa krajowego. Szczególnie, gdy dotyczy obiektów tak angażujących społecznie i wymagających społecznego konsensusu jak drzewa oraz dziedziny tak młodej i jeszcze nieuregulowanej w naszym kraju jak arborystyka.

O projekcie

„Drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy” („Trees for Europe’s Green Infrastructure”) to międzynarodowy projekt dofinansowany przez Program LIFE Komisji Europejskiej. Cel główny projektu to poprawa gospodarowania drzewami przez opracowanie oraz rozpowszechnianie standardów i dobrych praktyk utrzymania drzew poza lasami, w krajobrazach wiejskich i zurbanizowanych. Wytyczne opracowano w zakresach: cięć i pielęgnacji, diagnostyki i inspekcji drzew, bioasekuracji, ochrony drzew w procesach inwestycyjnych, tworzenia i utrzymania zadrzewień w krajobrazie rolnym, a także zadrzewień wzdłuż cieków wodnych i drzew przydrożnych.

Standardy prac na drzewach opracowały zespoły eksperckie w konsultacji z podmiotami odpowiedzialnymi za zarządzanie terenami zadrzewionymi. Ponadto projekty standardów zostały poddane publicznym konsultacjom. Korzystając z najlepszych doświadczeń innych krajów, są rozpowszechniane i przekazywane praktykom do stosowania w Polsce oraz w innych krajach Europy.

Projekt realizowany w latach 2016–2021 przez Fundację EkoRozwoju w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Eko-Inicjatywa (PL) oraz krajowego oddziału BUND w Meklemburgii-Pomorzu (Niemcy). Więcej o projekcie można przeczytać na stronie www.drzewa.org.pl.

¹ LIFE15GIE/PL/000959 pt. „Trees for Europe’s Green Infrastructure” został dofinansowany ze środków Programu LIFE+ Unii Europejskiej oraz między innymi Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Gdańsku i Poznaniu drzewa.org.pl.

2.

Drzewa jako
element
zielonej
infrastruktury

2. Drzewa jako element zielonej infrastruktury

Zielona infrastruktura: strategicznie zaplanowana sieć obszarów naturalnych i pół-naturalnych z innymi cechami środowiskowymi, zaprojektowana i zarządzana w sposób mający zapewnić szeroką gamę usług ekosystemowych. Obejmuje ona obszary zielone (lub niebieskie w przypadku ekosystemów wodnych) oraz inne cechy fizyczne obszarów lądowych (w tym przybrzeżnych) oraz morskich. Na lądzie zielona infrastruktura jest obecna na obszarach wiejskich i w środowisku miejskim.

Komunikat Komisji Europejskiej
„Zielona infrastruktura — zwiększanie kapitału naturalnego Europy”,
COM/2013/0249 final

Drzewa są kluczowym składnikiem zielonej infrastruktury, choć często mało docenianym. Bez nich jednak nie możemy sobie wyobrazić przyjaznych człowiekowi europejskich krajobrazów.

Drzewa to istotny **czynnik poprawiający jakość życia w miastach**: produkują tlen, filtrują powietrze z zanieczyszczeń, chronią przed wszechobecnym hałasem. Dzięki ocienianiu i pochłanianej ciepło transpiracji obniżają temperaturę i łagodzą zjawisko wysp ciepła, co jest bardzo ważne wobec ocieplenia klimatu. To przekłada się na oddziaływanie na ekonomię – mniej wydaje się na klimatyzację, a nieruchomości zlokalizowane w zadrzewionych dzielnicach osiągają wyższe ceny sprzedaży i najmu. Na przykład obliczono, że dochody z podwyższonych podatków od nieruchomości otaczających Central Park dzięki oddziaływaniu parku przewyższyły hipotetyczne dochody, gdyby ten teren został rozparcelowany pod zabudowę. Dodatkowo naukowcy stwierdzili, że drzewa stanowią czynnik łagodzący obyczaje – dzielnice ich pozbawione są bardziej niebezpieczne i mniej przyjazne dla mieszkańców. Osoby mieszkające w zazielenionych dzielnicach łatwiej się relaksują i mają wyższe zadowolenie z życia, a w konsekwencji są także bardziej produktywne, zdrowsze i mniej obciążają system ochrony zdrowia.

Drzewa stanowiące zieloną infrastrukturę są już od XIX wieku znane jako **czynnik poprawiający mikroklimat krajobrazu wiejskiego** i sprzyjający produkcji rolnej, co zostało wielokrotnie potwierdzone przez badania naukowe prowadzone w różnych strefach klimatycznych. Dzieje się tak po pierwsze dzięki hamowaniu wiatrów wysuszających i wywiewających glebę oraz transpiracji stymulującej obieg wody w atmosferze, a więc i opady. Drugim czynnikiem jest zwiększanie przez drzewa bioróżnorodności krajobrazu wiejskiego, w tym zwłaszcza liczebności i różnorodności owadów zapylających.

Aleje, parki i inne zadrzewienia **pełnią szczególną rolę dla różnorodności biologicznej** jako siedliska i korytarze ekologiczne. Im starsze drzewa, tym większa liczba organizmów w nich występujących, w tym objętych ochroną prawną i figurujących na czerwonych listach. Najcenniejsze są stare drzewa dziuplaste, wykorzystywane jako miejsca rozrodu i schronienia przez liczne gatunki ptaków, nietoperzy i stawonogów, z których wiele nie występuje nigdzie indziej. W wielu okolicach to właśnie zadrzewienia są największymi skupiskami starodrzewu liściastego, gdyż w Polsce większość lasów jest stosunkowo młoda. Liczba bezkręgowców z zagrożonych gatunków uzależnionych od starych drzew w ekosystemach antropogenicznych często dorównuje wartościom notowanym w lasach albo nawet je przewyższa. Dodatkowo, wiele zagrożonych gatunków preferuje drzewa rosnące w terenie otwartym, jak na przykład chronione przez Unię Europejską pachni-

ca i kozioróg dębosz. Także dla większości gatunków nietoperzy i ptaków drzewna zielona infrastruktura w miastach i na wsi jest warunkiem przetrwania.

W erze zmian klimatycznych coraz ważniejsza jest rola drzew w adaptacji do nowych warunków, w których rośnie temperatura i zwiększa się częstotliwość gwałtownych wydarzeń pogodowych. Dzięki retencji w koronach i glebie drzewa łagodzą zjawisko powodzi błyskawicznych. Pozwala to zaoszczędzić na wydajności systemów kanalizacyjnych oraz ograniczyć szkody materialne od burz. Wobec skali globalnej emisji dwutlenku węgla rozmiar jego wiązania przez drzewa sadzone w europejskich krajobrazach może wydawać się skromny, jednak większość z nich będzie utrzymywać związany węgiel przez setki lat – ponieważ, w odróżnieniu od lasów gospodarczych, drzewa w zadrzewieniach mają szansę dożyć sędziwego wieku.

Inwestycja w drzewa to inwestycja w przyszłość. I jak każda inwestycja wymaga ponoszenia pewnych wydatków. Utrzymanie szarej infrastruktury generuje koszty, jednak korzyści wynikające z jej obecności zazwyczaj je przewyższają i nie wyobrażamy sobie dobrze funkcjonującego miasta na przykład bez solidnej sieci dróg. Podobnie jak korzystamy z dróg, chodników, kanalizacji burzowej czy instalacji fotowoltaicznych (szara infrastruktura), tak samo obecność drzew w naszym otoczeniu przynosi szereg korzyści. Wyjątkowość drzew polega na tym, że zakres ich funkcji (usług ekosystemowych) jest bardzo szeroki. Drzewa są jednak jedynymi elementami infrastruktury, których wartość rośnie od dnia posadzenia przez resztę ich życia, ich wymierne korzyści związane z drzewami rosną wraz z ich dojrzewaniem i zwiększaniem wielkości korony. W dużym uproszczeniu i by lepiej zrozumieć – drzewa można uznać za wyjątkową ozdobę krajobrazu, kanalizację burzową, oczyszczacz powietrza, fabrykę tlenu, pochłaniacz dwutlenku węgla, lekarstwo ułatwiające leczenie i wiele innych w jednym. Posiadanie tak wyjątkowych i multifunkcyjnych elementów zielonej infrastruktury jest niezbędne do tego, żeby żyło nam się dobrze. To przede wszystkim my, ludzie, potrzebujemy drzew.

Aby drzewa nam dobrze służyły, powinny w przestrzeni kontrolowanej i zdominowanej przez ludzi podlegać pewnym normom, które pozwalają na ich bezpieczne i wieloletnie utrzymanie. To wymaga od nas prawidłowej opieki, a tym samym wydatków. Aby mieć drzewa, które mogą osiągnąć duże rozmiary, musimy przeznaczyć dla nich przestrzeń, czyli tak dostosować inne elementy infrastruktury w otoczeniu, aby nie kolidowała z drzewami. Dotyczy to nie tylko części naziemnej, ale przede wszystkim podziemnej – wokół drzew musimy zapewnić odpowiednią objętość i jakość gleby, w tym dostęp do wody. Drzewa już rosnące wymagają także wykonywania bieżących prac. Jak każdy żywy organizm mogą zamierać i ulegać uszkodzeniom, także na skutek naszej działalności i zmian klimatycznych. Utrzymanie bezpieczeństwa wokół drzew wymaga regularnej oceny i ewentualnie wykonania zabiegów. Jednak dzięki odpowiedzialnemu i odpowiedniemu reżimowi inspekcji ryzyko można zredukować do akceptowalnego poziomu. Sama obecność drzewa, bez względu na jego wielkość, nie powinna być uważana za zagrożenie. Inne niedogodności związane z ograniczeniem światła czy opadającymi liśćmi bywają również uciążliwe. Faktem jest zatem, że utrzymanie drzew generuje również koszty i niesie pewne ryzyko. Jednak korzyści, jakie przynoszą drzewa, znacznie przewyższają te niedogodności.

2.

Drzewa jako
element
zielonej
infrastruktury

3.

Czym są
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu oraz
czemu służą

3. Czym są Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu oraz czemu służą

W ostatnich latach w kraju i za granicą powstało wiele dokumentów, które nazwano standardami, dlatego warto przypomnieć definicję tego rodzaju dokumentu. **Standard jest szczególnym rodzajem publikacji określającym wymogi, specyfikacje i procedury, których stosowanie zapewnia, że produkty, procedury czy usługi są zoptymalizowane pod kątem celu, w jakim są wykorzystywane.** W uproszczeniu standard odpowiada na zasadnicze pytanie „Jaki jest najlepszy sposób wykonania tego zadania?” Jest on akceptowany przez branżę, instytucje i osoby oraz prezentuje sposób wykonania zadania uznany za słuszny na czas przyjęcia i wdrożenia standardu.

Szczególną cechą standardów jest to, że określają zadanie „tu i teraz”, w odróżnieniu od strategii czy lokalnych polityk, które wskazują wizję, do której się dąży, czy cele, jakie należy osiągnąć w określonym okresie. (Na przykładzie standardów sadzenia drzew: precyzują one, jak ma wyglądać sadzonka i jak należy drzewo posadzić, jednak nie określają, jaka powinna być liczba sadzonych drzew w danym miejscu – to jest zadanie strategii lub innego planu zagospodarowania przestrzeni). Standard jest uniwersalny dla danej czynności czy procesu i nie jest ograniczony lokalną specyfiką.

Proces standaryzacji rozpoczął się wiele wieków temu od wag i miar, a współcześnie, szczególnie w XX wieku, rozszerzył się na inne dziedziny. Standardy „drzewne” rozwinęły się w latach dziewięćdziesiątych w Stanach Zjednoczonych², a w kolejnych latach w Europie Zachodniej. Obecnie proces standaryzacji prac na drzewach prowadzony jest w wielu krajach Europy, mają je między innymi Czesi, Niemcy, czy Brytyjczycy. Trwa także międzynarodowy projekt, którego celem jest wypracowanie technicznych standardów europejskich³.

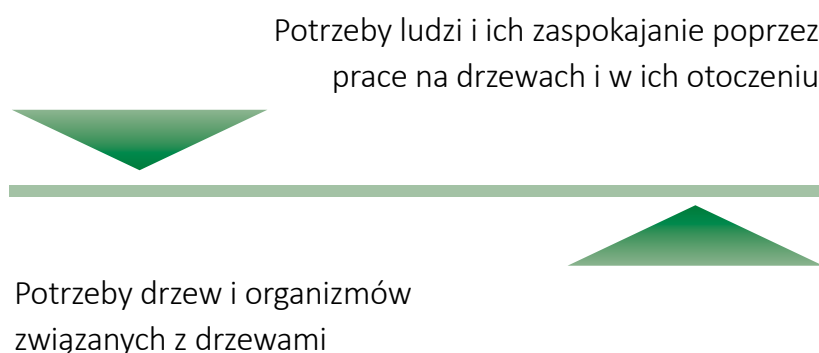
Proces ten zazwyczaj był powiązany z większym docenieniem roli miejskich drzew i za-drzewień oraz dostreżeniem, że prawidłowa opieka nad nimi jest niezbędna dla ich długotrwałego i bezpiecznego rozwoju. W przypadku drzew standardy mogą dotyczyć technicznych kwestii związanych z wykonywanymi pracami na nich, z zarządzaniem danymi o drzewach czy procesem edukacji osób opiekujących się drzewami. W większości przypadków potrzeba tworzenia standardów wynikała z tego, że coraz więcej osób zajmowało się drzewami i niezbędne było wspólne zrozumienie pomiędzy zaangażowanymi podmiotami. Zazwyczaj przepisy dotyczące drzew bardzo ogólnie określają podstawowe kwestie, natomiast opieka nad drzewami jest związana z wieloma dziedzinami i funkcjonuje na licznych płaszczyznach. Ważną kwestią były również aspekty prawne związane z bezpieczeństwem publicznym.

² https://www.tcia.org/TCIA/Build_Your_Business/A300_Standards/A300_Standards.aspx

³ *Technical Standards in Tree Work* (2019-1-CZ01-KA202-061384) finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+ – w projekcie wypracowywane są między innymi komplementarne dla omawianych w tej instrukcji standardy sadzenia drzew czy wzmocnień mechanicznych. Ich efekty dostępne będą w 2022 roku.

Jedną z głównych motywacji w tworzeniu Standardów, których dotyczy niniejszy dokument, jest fakt, że drzewa są jednymi z najcenniejszych i najbardziej trwałych elementów zielonej infrastruktury. Jednak zbyt często ich wartość nie jest wystarczająco doceniana i są poddawane zabiegom, które skracają perspektywę ich optymalnego funkcjonowania. Kolejnym aspektem motywującym powstanie opisanych Standardów była rosnąca potrzeba lepszej komunikacji pomiędzy licznymi podmiotami zajmującymi się drzewami. Drzewa są szczególnymi organizmami żyjącymi w otoczeniu ludzi, w których gospodarowanie są zaangażowane między innymi samorządy, zarządy dróg, organy ochrony przyrody, prywatni właściciele, spółdzielnie mieszkaniowe, projektanci, architekci krajo-brazu, urbaniści, inspektorzy drzew, wykonawcy prac na drzewach i na terenach zieleni, naukowcy, organizacje pozarządowe oraz wiele innych podmiotów. Tak duża różnorodność zaangażowanych instytucji i osób wymaga uspołnienia rozumienia procesów i prac związanych z gospodarowaniem drzewami.

Standardy opisane w niniejszym dokumencie stanowią zbiór wytycznych, opis procedur i technik stosowanych w pracach, których przedmiotem są same drzewa lub ich bezpośrednie otoczenie mające znaczenie dla drzew. Obejmuje to wykonywanie prac mających na celu realizację potrzeb ludzi czy zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, ale zgodnie z celem arborystyki konserwatorskiej wymaga zachowania integralności i dobrostanu drzewa na najwyższym możliwym poziomie, **tak by zrównoważyć potrzeby ludzi oraz drzew i organizmów z nimi związanych.**

Rys. 1. Równowaga potrzeb ludzi i drzew oraz organizmów z nimi związanych jako cel w arborystyce (oprac. własne)

Omawiane w instrukcji Standardy są adresowane do szerokiej grupy interesariuszy zaangażowanych w realizację prac na drzewach i w ich otoczeniu. Mają być pomocą w prowadzeniu samych prac, jak też procesów z nimi związanych, w tym podejmowaniu decyzji o treści prac, wyborze wykonawców czy ocenie ich realizacji. W obecnym kształcie nie stanowią prawa, mogą być jednak wykorzystywane do tworzenia zapisów umów czy doprecyzowywania innych dokumentów.

Autorzy Standardów przewidzieli ich wykorzystanie na przykład w zamówieniach publicznych. Mogą one być stosowane w tym obszarze jako element opisu przedmiotu zamówienia (OPZ), specyfikacji warunków zamówienia bądź umowy. Zastrzegają jednak, że w obecnych warunkach prawnych Standard nie może być warunkiem udziału wykonawcy w postępowaniu ani nie może stanowić kryterium oceny oferty.

3.

Czym są Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu oraz czemu służą

3.

Czym są
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu oraz
czemu służą

Ogólniej rzecz biorąc, dany Standard może być wykorzystany jako:

zasób wiedzy – pojęć, definicji, opisów czynności, i tym podobnych. – do którego można odwołać się w treści dokumentów związanych z zamówieniem. W ten sposób porządkuje i ujednolica elementy przedmiotu zamówienia i pozwala na sprowadzenie różnych poziomów wiedzy i rozumienia do jednej rzeczywistości.

przewodnik po możliwych czynnościach wraz z określeniem ich treści oraz granic stosowania pomocny w wyborze i dookreśleniu zakresu czynności objętych zamówieniem.

wzorzec normatywny służący jako pomoc w wyznaczaniu kryteriów jakości oraz ocenie poziomu wykonania prac. Zamawiający może wymagać realizacji prac w oparciu o dany Standard jako kryterium zapewnienia jakości w wykonaniu zamówienia. Ze względu na ograniczenie stosowania standardów do decydenta/zamawiającego podczas realizacji zamówienia weryfikacja spełnienia warunku zastosowania standardu może się odbywać zgodnie z założeniami autorów jedynie w oparciu o zapisy w umowie, dotyczące odbioru prac bądź nałożenia kar umownych – w przypadku niespełniania kryteriów standardu stosuje się zapisy zawarte w umowie.

Stosowanie danego Standardu powinno w rezultacie według autorów pomóc w ujednoliceniu i poprawie jakości prac i komunikacji pomiędzy stronami procesu, w tym zamawiających i wykonawców. Celem jest nie tylko zachowanie dobrostanu drzewa (z jego siedliskiem) oraz ludzi, ale też racjonalne gospodarowanie środkami przeznaczonymi na wykonanie prac. Dla jak najlepszych efektów korzystanie z danego Standardu powinno uwzględniać także istotne dla danego zagadnienia treści pozostałych Standardów oraz – jeśli dostępne – innych aktualnych wytycznych i norm zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa.

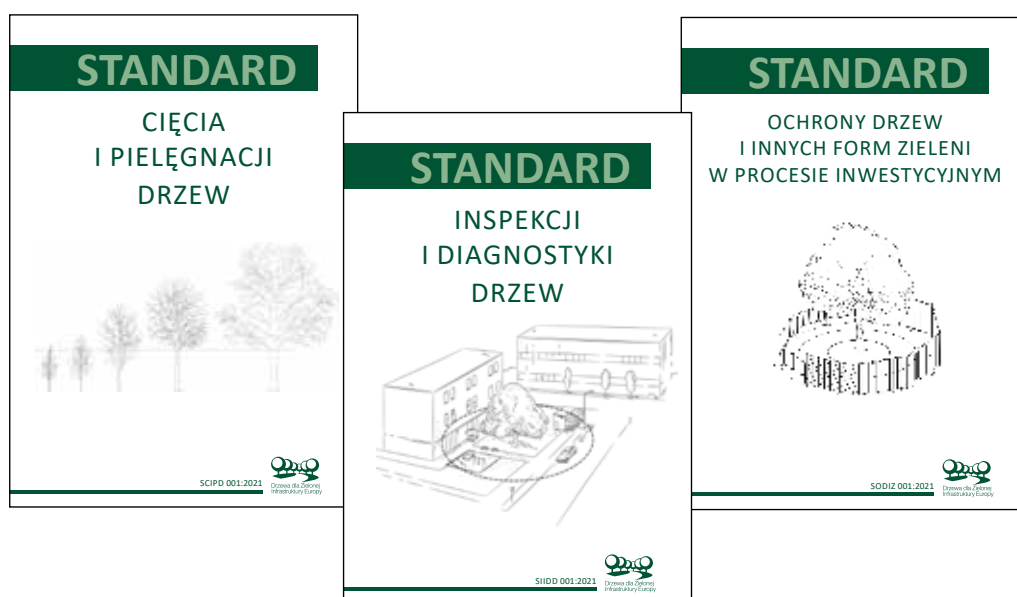
Standardy uwzględniają najbardziej aktualną wiedzę i wytyczne wypracowane na poziomie europejskim, dostępne autorom w trakcie ich przygotowywania. Ze względu na szybki rozwój i aktualizację wiedzy oraz doświadczeń związanych z szeroko rozumianą branżą arborystyczną przy powoływaniu się na treści Standardów należy odnosić się do ich wersji oraz daty publikacji i – jeśli dostępne – wykorzystywać najnowsze wytyczne.

4. Jakie Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu są dostępne i co zawierają

4.

Jakie Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu są dostępne i co zawierają

W okresie przygotowania niniejszej instrukcji w projekcie Drzewa dla Zielonej Infrastruktury Europy dostępne były trzy Standardy. Zostaną one szczegółowo omówione w dalszych rozdziałach.

Rys. 2. Standardy wypracowane w projekcie i omawiane w instrukcji (oprac. własne)

Standardy zostały wypracowane przez specjalnie zaproszone do tej pracy zespoły specjalistów w danej dziedzinie. Wersje wstępne poddano szerokim konsultacjom branżowym i społecznym (uwzględniającym zarówno osoby wskazane jako konsultanci merytoryczni, jak i przedstawicieli wszystkich grup docelowych) i obejmujących możliwość przekazywania wniosków czy sugestii do każdego zapisu. Aktualna wersja zawiera uzgodnione treści przyjęte przez zespół autorski na dzień publikacji.

Każdy Standard jest przygotowany w języku polskim i ogólnie dostępny na stronie www.drzewa.org.pl/standardy jako sformatowany plik elektroniczny w formacie *.pdf*, który można zapisać w dowolnej lokalizacji, otworzyć i wydrukować z wykorzystaniem oprogramowania Adobe Reader® dostępnego bezpłatnie lub innej przeglądarki plików *.pdf*. Dla zainteresowanych jest dostępne także tłumaczenie angielskie. W przypadku wątpliwości co do treści rozstrzygający jest tekst polski. Poszczególne Standardy należy traktować jako komplementarne, na co zwracają uwagę autorzy, choć w pewnych zakresach (na przykład zbierania podstawowych parametrów drzew) ich treści mogą się nakładać.

a. SCiPD – Standard Cięcia i Pielęgnacji Drzew

Standard cięcia i pielęgnacji drzew systematyzuje rodzaje prac na drzewach i w ich otoczeniu, wyraźnie oddzielając różne rodzaje cięć, wzmocnień mechanicznych oraz prac poprawiających bytowanie drzewa – pielęgnacyjnych. Poza technicznym aspektem poprawności wykonywania prac uwzględniono także ich znaczenie dla różnych kategorii drzew oraz cel stosowania. Takie podejście pozwala uporządkować rodzaje prac na drzewach i w ich otoczeniu określić ich cel i zakres oraz stosowanie, jak też polepszyć komunikację między zamawiającymi i wykonawcami. Przyjęte tu nowatorskie podejście uwzględniające potrzeby drzew pozwala na dostosowanie działań dla jak najdłuższego trwania drzew w zgodności z potrzebami bezpieczeństwa publicznego.

Standard stanowi opis wytycznych, procedur i technik stosowanych w pracach z drzewami, których celem jest zwiększenie bezpieczeństwa publicznego oraz zachowanie integralności i dobrostanu drzewa. Obejmuje, oprócz wskazanych w nazwie cięć drzew oraz działań pielęgnacyjnych, również ogólne omówienie wzmocnień mechanicznych dla drzew, a także podstawowe informacje na temat kwalifikacji wykonawców prac na drzewach, zestawienie przepisów odnoszących się do bezpieczeństwa i higieny pracy na drzewach, zalecenia na temat bioasekuracji.

Dokument rozpoczyna krótkie wprowadzenie na temat istoty drzewa, stanowiące rozwinięcie głównego założenia „po pierwsze nie szkodzić”, nawiązujące do rozwijającego się trendu w branży zwanego arborystyką konserwatorską (*conservation arboriculture*). Wprowadzono też osobny rozdział, w którym zawarto wytyczne w odniesieniu do organizmów należących do gatunków chronionych i ich siedlisk na podstawie aktualnych przepisów prawa.

Autorzy, w przeciwieństwie do nakładających się do tej pory pojęć, wyraźnie rozgraniczają cięcia drzew od pielęgnacji. W pierwszym obszarze zawarte są wytyczne na temat cięcia gałęzi, konarów czy pni, w drugim – prace poprawiające warunki siedliskowe drzewa, nawadnianie czy ściółkowanie.

Treści w zakresie cięć drzew są rozbudowane i zawierają wytyczne na temat technik wykonywania cięć, w tym metod dostępowych, narzędzi, dopuszczalnych wielkości ran po cięciach żywych gałęzi oraz zaleceń dotyczących maksymalnych zakresów cięć, w tym dwie szczegółowe tabele pomocne przy określaniu limitu cięć gałęzi o średnicy do 5 cm i do 10 cm w stosunku do zakresu redukcji korony drzewa. Określono także zalecane terminy wykonywania cięć dla gatunków liściastych i iglastych w odniesieniu do pór roku oraz w powiązaniu z fizjologią drzewa. Określono zasady cięć żywych i gałęzi, pozostawiania suszu gałęziowego oraz sposobów sprawdzania jego stabilności.

Standard dzieli cięcia na usuwające, redukujące i pośrednie oraz wprowadza trzy obszary cięć: strukturalne, boczne i wierzchołkowe, określając zasady ich wykonywania oraz wskazując, na jakich drzewach mogą być wykonywane. Służy do tego macierz wiążąca wprowadzoną przez autorów kategorię drzewa z dopuszczalnymi obszarami cięć oraz dokładny opis każdego typu cięć wynikającego z macierzy. Ten dział Standardu jest przewodnikiem dla zlecających, rekomendujących pracę oraz wykonawców – wskazuje postulowane rodzaje cięć dla jasno określonych kategorii drzew, uściślając miejsca prowadzenia prac, zakres cięć czy cykliczność nawrotów. Te wytyczne mogą być także przydatne dla oceniających jakość prac i ich zasadność. Po ustaleniu kategorii drzewa

oraz oszacowaniu wielkości cięć i miejsc ich prowadzenia można określić, czy wykonane prace były prawidłowo zaplanowane/wykonane i czy drzewo zostało w ich wyniku znacząco zmienione (w tym uszkodzone lub zniszczone).

Rozdział o wzmocnieniach mechanicznych uzupełnia wytyczne na temat prac na drzewie o kolejny obszar działań prowadzonych równolegle lub zamiast danego typu cięć. Wymieniono rodzaje zabezpieczeń, wskazując na cel ich montażu, określając też zasady kontroli oraz wytyczne dotyczące wyboru wykonawców. Standard obejmuje też wskazówki co do działań związanych z pnąciami oraz jemiołą, zawiera także odniesienia do wytycznych dla ochrony drzew w procesie inwestycyjnym.

Treści Standardu mogą być szczególnie przydatne dla oceniających drzewa przy ujednoliceniu rekomendacji, dla zamawiających prace na drzewach przy ustaleniu treści zamówienia, dla wykonawców – przy określeniu zakresu prac. Standard może być przydatny oceniającym i kontrolującym prawidłowość wykonywania prac – zarówno w sensie administracyjnym, jak też społecznym. We wprowadzonej nomenklaturze celowo unika się określeń stosowanych do tej pory i podkreślających cel cięć (na przykład techniczne, prześwietlające), a nie technikę prowadzenia prac, co pozwala na szerokie stosowanie Standardu niezależnie od celu prac.

4.

Jakie
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu są
dostępne i co
zawierają

b. SLiDD – Standard Inspekcji i Diagnostyki Drzew

Standard inspekcji i diagnostyki drzew – porządkuje, systematyzuje i dookreśla procedurę oraz treści oceny drzew na dwu poziomach – podstawowym i zaawansowanym. Pomaga uzupełnić obecne procedury lub wprowadzić nowe, pomocne oceniającym drzewa – diagnostom i weryfikującym wyniki – zamawiającym te oceny i wydającym decyzje. Standard wprowadza kompleksowość oceny oraz stanowi przewodnik po najważniejszych cechach diagnostycznych.

Standard wypracowano przede wszystkim dla ujednolicenia i usystematyzowania procesu oceny stanu i statyki drzew. Ma służyć zarówno zlecającym ocenę, wykonującym ocenę drzewa, jak też wykonującym prace na drzewach wynikające z oceny drzewa oraz oceniającym efekty tych prac – szczególnie w kontekście bezpieczeństwa publicznego.

Wytyczne nadają strukturę i określają procedury związane z oceną drzew. Ustalają też cele oceny drzew: ma ona służyć zarekomendowaniu prac do wykonania na nich bądź w ich otoczeniu (czyli bieżącemu utrzymaniu drzew z dbałością o ich dobrostan), czego konsekwencją będzie obniżenie (do poziomu akceptowalnego) ryzyka w otoczeniu drzew.

Pomocne w podejmowaniu decyzji na różnych szczeblach, w oparciu o ocenę drzew (na podstawie zidentyfikowanych cech wpływających na zagrożenie bezpieczeństwa w jego otoczeniu) będą szczególnie: proponowane w Standardzie ujednolicenie słownika, sposobu zapisu wyników oceny, w tym stosowanych skal oraz sposobu formułowania rekomendacji – zarówno ich treści, jak też czasu wykonania. Ponadto wystandaryzowanie przebiegu oceny oraz prezentacji jej wyników może pomóc w porównywaniu ocen w czasie oraz między ekspertami – co może być kluczowe w sprawach spornych, kolejnych decyzji administracyjnych czy procesach karnych, w tym procedurach odwoławczych.

4.

Jakie
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu są
dostępne i co
zawierają

Dokument składa się z wprowadzenia, czterech głównych rozdziałów merytorycznych oraz jedenastu załączników poszerzających omówione zagadnienia lub zawierających konkretne wskazówki dla danego tematu. We wstępie autorzy przedstawiają uzasadnienie powstania Standardu, ramy prawne, cele, stosowanie w zamówieniach publicznych oraz ograniczenia w ocenie drzew. W rozdziałach merytorycznych omówiono system oceny drzew, w tym ogólne jej zasady i procedurę, sposób zbierania danych inwentaryzacyjnych oraz definicję cech diagnostycznych. W kolejnych rozdziałach autorzy wprowadzają i omawiają różne poziomy oceny drzew z wyróżnieniem przeglądu obszarowego (adekwatnego dla wstępnej oceny skupisk drzew, na przykład w lasach miejskich czy parkach) oraz oceny indywidualnych drzew na dwu poziomach – diagnostyki podstawowej i specjalistycznej. Ten podział zaproponowany w omawianym dokumencie porządkuje dotychczasowe formy i poziomy oceny drzew, pozwala na dopasowanie poziomu oceny do potrzeb użytkownika i racjonalizację wydatków związanych z oceną drzew.

Dla każdego z poziomów oceny wypracowano konkretne wytyczne prowadzenia jej w terenie, z uwzględnieniem treści oceny, podstawowych narzędzi i instrumentów specjalistycznych oraz zapisu wyników, uwzględniono także wytyczne dla oceny kwalifikacji wykonawców na każdym z poziomów oceny. Opisano zmienne podlegające ocenie, skale oceny oraz sposób przekazywania rekomendacji, w którym pojawiają się odniesienia do **Standardu cięcia i pielęgnacji drzew**. Autorzy uwzględniają w ocenie organizmy towarzyszące drzewom, w tym gatunki chronione – zawierając w publikacji wskazówki zapisu ich obecności.

W załącznikach użytkownik znajdzie między innymi szczegółowy katalog cech diagnostycznych, obejmujący cechy mogące wskazywać na osłabienie kondycji lub zaburzenie statyki drzewa wraz z oceną ich nasilenia na skali. Unikatowym elementem wytycznych są proste – także graficzne – wskazówki na temat pomiaru drzew, w tym kluczowego parametru jakim jest obwód pnia na wysokości 130 cm wymagany w wielu postępowaniach – dla różnych typów budowy pnia drzew i miejsc ich wyrastania. Wśród kontrolowanych parametrów oceny drzewa zaproponowano ocenę fazy rozwoju drzewa, witalności (bazującą na uznanej skali Roloffa), ocenę perspektywy życia drzewa oraz wartości i znaczenia drzewa. Stosowane do tej pory parametry typu „stan fitosanitarny” czy „stan zdrowotny” zostały zastąpione oddzielną oceną kondycji oraz stabilności (obejmującej zarówno koronę, jak też pień i umocowanie w gruncie). W SLiDD zawarto także określenie stopnia użytkowania terenu, co pozwala na – celowo niezawartą w Standardzie – ocenę ryzyka w otoczeniu drzewa. Obejmuje on również słownik pojęć oraz zestawienie aktów prawnych aktualnie obowiązujących i mogących mieć znaczenie dla oceny drzewa.

c. SODiZ - Standard Ochrony Drzew i innych form Zieleni w procesie inwestycyjnym

Standard ochrony drzew i innych form zieleni w procesie inwestycyjnym obejmuje kompleksowe procesy od projektu do wykonania, opisując i porządkując obiekty ochrony, sposoby jej realizacji – w tym technologie prac oraz osoby odpowiedzialne. Stanowić może realną pomoc dla wszystkich podmiotów procesu inwestycyjnego, ułatwiając ustalanie celów, procesy realizacji oraz kontroli i oceny.

Treści Standardu uporządkowano według etapów procesu inwestycyjnego, dzieląc go na etap planowania i projektowania oraz etap realizacji prac wykonawczych. We wstępie określono cele Standardu, sposób jego stosowania oraz wprowadzono słownik pojęć i skrótów.

Na etapie planowania i projektowania Standard określa zasady przygotowania inwestycji, prace związane ze spisem zasobów zieleni, w tym drzew na danym terenie (inwentaryzacji dendrologicznej, operatu dendrologicznego) oraz przygotowaniem projektu ochrony zieleni. Zawarte wytyczne są szczegółowe i obejmują opisowe, graficzne elementy wykonywanych opracowań, a także normatywy już przyjęte w branży, na przykład co do podkładu mapowego czy sposobu obrazowania na mapach poszczególnych obiektów. W obszarze spisu zieleni nawiązuje do *Standardu inspekcji i diagnostyki drzew* (SliDD), rozbudowując wytyczne w zakresie zbierania podstawowych parametrów drzew oraz obrazowania ich na mapach i wprowadzając dodatkowy poziom wstępnej oceny drzew – operat dendrologiczny. Standard definiuje też SOD – strefę ochrony drzewa, określa sposoby jej wyznaczania, warunki pracy w jej obrębie oraz próg krytyczny uszkodzenia drzewa. Zalecenia związane z ochroną zieleni dla opracowań projektowych obejmują między innymi wytyczne dla poszczególnych projektów branżowych, na przykład sieci podziemnych, ciągów komunikacyjnych, obiektów kubaturowych. Standard zawiera też opis technologii pomocnych na etapie projektowania, na przykład w zakresie rozpoznawania zasięgu systemu korzeniowego drzew, minimalizujące kolizje z drzewami (ekrany, ścieżki dla korzeni, technologie bezrozkopowe) czy pomocne w utrzymaniu warunków siedliskowych pod ciągami komunikacyjnymi.

Na etapie realizacji prac wykonawczych Standard skupia się na zasadach i technikach ochrony zieleni na terenie budowy – nie tylko drzew, ale też innych form zieleni trwałej – w tym ochrony korzeni drzew w wykopach. Zawiera przykłady metod i technik zabezpieczenia SOD:, nie tylko pnia ale także strefy korzeniowej. Określa zasady pielęgnacji zieleni w trakcie budowy i po jej zakończeniu. Dokument w tym zakresie łączy się ze *Standardem cięcia i pielęgnacji drzew* (SCiPD).

W osobnym rozdziale opisane są wytyczne dla wymagań stawianych osobom uczestniczącym w procesie inwestycyjnym. Szczególną uwagę zwrócono na nadzór nad wykonywanymi pracami, określając zalecenia co do kwalifikacji inspektora nadzoru oraz sposobu prowadzenia kontroli prac i stanu zieleni.

SODiZ jest skierowany szczególnie do wszystkich uczestników procesu inwestycyjnego od inwestorów i ich reprezentantów przez projektantów po wykonawców. Ze względu na zasięg oddziaływania procesów inwestycyjnych Standardem mogą być także zainteresowani przedstawiciele społeczeństwa – organizacje społeczne, społeczni strażnicy drzew czy media. Naturalnie adresatem są także instytucje wydające pozwolenia budowlane, decyzje środowiskowe czy – w odniesieniu do terenów zabytkowych – służby konserwatorskie.

4.

Jakie Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu są dostępne i co zawierają

5.

Gdzie można
wykorzystać
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu

5. Gdzie można wykorzystać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

Jak każdy standard, także te omawiane w niniejszej instrukcji odnoszą się do zdefiniowanego obszaru rzeczywistości. Obejmują zatem wybrane obiekty oraz zakresy prac w typowych warunkach działania. W każdym z nich autorzy zdefiniowali te obszary oraz wskazali najważniejsze wykluczenia pozostające poza zakresem Standardu. Ważne, by użytkownik pamiętał o tych granicach stosowności i korzystał z danego dokumentu z uwzględnieniem zastrzeżeń. Najważniejsze z nich zebrano w tabeli niżej, wskazując cele danego Standardu i jego zasadnicze obszary stosowności oraz ograniczenia.

Tabela 1. Zakres stosowności Standardów

		
<p>Standard dotyczy cięć drzew rosnących na terenach zieleni, w fazach rozwojowych od młodej do dojrzałej, w tym drzew zniszczonych/ uszkodzonych. Obejmuje także wskazania dla innych prac wspomagających zarządzanie drzewostanem oraz bezpieczeństwem w otoczeniu drzew jak wzmocnienia mechaniczne oraz prace pielęgnacyjne.</p>	<p>Standard obejmuje zasady oceny drzew, nadaje ocenie drzew strukturę i określa procedury. Określa zasady oceny na trzech poziomach: oceny obszarowej, oceny podstawowej/inspekcji oraz oceny specjalistycznej, w tym diagnostyki instrumentalnej.</p> <p>Dotyczy całego procesu oceny, w tym zbierania danych w terenie, ich opisu, przygotowania dokumentacji oraz wykorzystania w rekomendacjach.</p>	<p>Standard dotyczy ochrony wszystkich drzew i krzewów, z towarzyszącą zielenią, w otoczeniu których są planowane i wykonywane prace związane z procesem inwestycyjnym.</p> <p>Standard wskazuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procedury oraz sposoby ochrony zieleni w nawiązaniu do etapów inwestycji, - narzędzia ochrony zieleni oraz sposoby ich stosowania, - dobre praktyki i zalecenia w zakresie ochrony zieleni. <p>Standard ma zastosowanie na obszarze inwestycji oraz w zasięgu jej oddziaływania.</p>
<p>Standard określa rekomendowane kwalifikacje osób wykonujących prace oraz wskazuje przykładowe wytyczne przydatne do tworzenia dokumentacji z tym związanej, na przykład zapisów w warunkach zamówienia. Nie obejmuje pełnego spektrum zróżnicowania w tym zakresie i powinien być używany jako sugestia, a nie zamknięty katalog dopuszczalnych opcji.</p>		

5.

Gdzie można
wykorzystać
Standardy prac
na drzewach
i w ich
otoczeniu

Standard nie jest podręcznikiem w omawianym zakresie, to znaczy nie obejmuje wiedzy oraz wytycznych dla kształtowania umiejętności koniecznych do wykonywania prac w zakresie nim objętym, ale może być pomocą w procesach edukacji.

<p>Standard nie dotyczy cięcia i utrzymania drzew będących przedmiotem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarki leśnej, - drzew owocowych przeznaczonych do produkcji owoców, - form ozdobnych (prowadzonych poprzez ich strzyżenie), - drzew weteranów i sędziwych. <p>Standard nie obejmuje prac uzasadnianych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zacienieniem (ograniczonym dostępem do światła dziennego), - utrudnionym odbiorem telewizji, radia itp., - opadaniem liści i owoców, - pyleniem (uciążliwościami alergicznymi), - domniemanym zawilgoceniem ścian budynków i budowli. 	<p>Standard nie dotyczy materiału szkółkarskiego. Tylko w ograniczonym zakresie może być stosowany dla drzew sędziwych i weteranów, drzew będących przedmiotem gospodarki leśnej, ogrodniczej (drzew owocowych przeznaczonych do produkcji), form ozdobnych.</p> <p>Standard nie obejmuje sposobu dokonywania ewaluacji wykonanych ocen przez zamawiających, choć może być wskazówką i zawierać przykładowe treści pomocne w tworzeniu kryteriów w tym zakresie.</p>	<p>Standard nie obejmuje wytycznych dla bieżącego gospodarowania drzewostanem, niezwiązanych z inwestycjami na danym terenie. Wybrane elementy Standardu mogą jednak być stosowane także w innych celach, na przykład planowania przyszłych prac, wsparcie bieżącej gospodarki drzewostanem czy porównanie stanu obecnego z przeszłym.</p>
---	--	---

6.

Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

6. Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

Istnieje wiele możliwości wykorzystania omawianych Standardów zarówno przez osoby, jak i instytucje. Przykładowe zastosowanie na różnych poziomach umieszczono na rysunku niżej.

Rys. 3 Poziomy wykorzystania Standardów. (oprac. własne)

Najbardziej podstawowym poziomem wykorzystania Standardów jest wzmocnienie kompetencji (głównie w obszarze wiedzy) własnych lub innych osób. Możliwe jest to na przykład przez pobranie plików z treścią Standardów ze strony www projektu oraz przeczytanie samodzielne lub przekazanie do zapoznania się innym osobom z otoczenia. Pliki elektroniczne lub odnośniki do miejsca publikacji mogą zostać umieszczone między innymi na witrynie użytkownika, wydrukowane i udostępnione w lokalnej bibliotece czy dokumentacji. Poznanie/przekazanie treści Standardów może odbywać się w formie samokształcenia lub jako zorganizowane formy edukacyjne, na przykład prezentacje czy szkolenia.

Treści Standardów mogą zostać wykorzystane częściowo lub w całości dla uzupełnienia czy innych zmian istniejących albo tworzonych dokumentów własnych użytkownika – związanych z zamówieniami czy poradników dla adresatów działań użytkownika. Elektroniczna wersja ułatwia korzystanie z nich do celów publikacji całości Standardów czy ich cytowania (z zastrzeżeniem warunków licencyjnych⁴). Zalecane jest podawanie odnośników do pełnej wersji publikacji, by uniknąć problemów z interpretacją zapisów poza ich kontekstem.

⁴ Por. warunki licencji Creative Commons License określonych w nocie redakcyjnej danego standardu.

Standard może być także wykorzystany jako zaakceptowany oficjalny dokument uzupełniający lub zastępujący dotychczasowe treści stosowane przez użytkownika, na przykład dotychczas przyjmowane standardy lub wytyczne dla prac na drzewach. W przypadku instytucji, jednostki samorządowej czy stowarzyszenia branżowego, niezbędne będzie tu formalne potwierdzenie przyjęcia Standardu jako oficjalnego dokumentu zatwierdzonego przez reprezentację użytkownika. W przypadku innych form organizacyjnych (na przykład wykonawcy prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą) do akceptacji może wystarczyć deklaracja – słowna czy pisemna, czy decyzja właściciela.

Istnieje wiele procesów, w których tworzone są wytyczne i kryteria oceny prac na drzewach czy wskazane jest uspoźnienie rozumienia przedmiotu prac, jak też poszczególnych czynności i odpowiedzialności, w czym Standardy mogą być bardzo pomocne. Poniższa tabela zawiera przykładowe obszary decyzji i procesów oraz odniesienia do poszczególnych Standardów, nie wyczerpując ich zakresu.

6.

Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

Tabela 2. Wybrane obszary decyzji i procesów odnoszących się do drzew a wykorzystanie Standardów

			
Bieżące utrzymanie zieleni			W ograniczonym zakresie
Zarządzanie ryzykiem w otoczeniu drzew			W ograniczonym zakresie
Inwestycje liniowe			
Inne inwestycje budowlane			
Ochrona przyrody w tym gatunków chronionych			
Wycena zasobów i usług ekosystemowych			
Decyzje środowiskowe			

Lista grup potencjalnych użytkowników Standardów jest także szeroka – przykłady umieszczone w tabeli 3 – ale także ona nie wyczerpuje wszystkich zainteresowanych. Uwzględniono głównie uczestników procesów formalnych – zamawianych prac na drzewach czy procesów inwestycyjnych – zarówno publicznych, jak i prywatnych, ale nie tylko instytucjonalnych. Dla każdej z tych grup wskazano najbardziej polecane zakresy wdrożenia ze szczególnym wyróżnieniem wdrożeń zmieniających obecne regulacje.

6.

Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

Tabela 3. Potencjalni użytkownicy i odbiorcy Standardów a ich wykorzystanie

Lista potencjalnych użytkowników i odbiorców	
Zarządca terenu lub właściciel	Zarządzający terenami z drzewami (np. starostwa, konserwatorzy zabytków, gminy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, prywatni właściciele ogrodów i parków, dyrekcje parków narodowych, krajobrazowych, inne instytucje np. kościelne, Lasy Państwowe) Inwestorzy prywatni i publiczni
Zamawiający prace przy drzewach – osoby działające w imieniu i na rzecz zarządców/ właścicieli drzew	Inspektorzy zieleni/inni urzędnicy odpowiedzialni za drzewa Osoby odpowiedzialne za przygotowanie dokumentacji np. OPZ/ SWZ w zamówieniach czy przetargach/wybór wykonawców Osoby kontrolujące wykonanie prac i przyjmowanie ich
Projektanci i autorzy dokumentacji związanej z inwestycjami	Architekci, projektanci zielonej infrastruktury/ krajobrazu Architekci, projektanci innych infrastruktur
Wykonawcy prac	Wykonawcy prac budowlanych Wykonawcy prac z zakresu architektury krajobrazu/ ogrodnicy Wykonawcy prac na drzewach i w otoczeniu drzew (arboryści, ogrodnicy) Wykonujący oceny drzew
Organizacje branżowe w branżach związanych bezpośrednio lub pośrednio z drzewami i procesami inwestycyjnymi – zrzeszające/ certyfikujące	
Instytucje szkoleniowe	Szkoły/uczelnie i inne jednostki szkoleniowe w branży arborystyka, ogrodnictwo, architektura krajobrazu, nauk leśnych, budownictwo, architektura i pokrewnych
Władza/regulatorzy	Władza ustawodawcza i wykonawcza na każdym poziomie terytorialnym
Organy kontrolne i opiniotwórcze	Sądy, prokuratorzy, policja, SKO Nadzór budowlany, dendrologiczny
Społeczeństwo: organizacje społeczne, lokalne społeczności	
Media, popularyzatorzy/liderzy opinii	
Służby interwencyjne	Straż pożarna – Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna Służby interwencyjne związane z usługami komunalnymi, dostawą mediów

6.

Kto i w jakim zakresie może wdrażać Standardy prac na drzewach i w ich otoczeniu

Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.

Możliwe wdrożenie jako zarządzenia dla prac w drzewostanie i w procesach inwestycyjnych – nowe lub uzupełnienie istniejących.

Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.

Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do tworzenia dokumentacji oraz regulacji dla prac w drzewostanie i w procesach inwestycyjnych – nowe lub uzupełnienie istniejących.

		<p>Szczególnie zalecany dla całej grupy projektantów</p> <p>Zalecany poziom wdrożenia co najmniej jako element kodeksu dobrych praktyk.</p>
<p>Szczególnie zalecany dla arborystów i tree-workerów</p> <p>Rekomendowany standard dla oceniających drzewa</p>	<p>Szczególnie zalecany dla oceniających drzewa</p>	<p>Szczególnie zalecany dla wykonawców prac w procesach inwestycyjnych</p> <p>Zalecany poziom wdrożenia co najmniej jako element kodeksu dobrych praktyk.</p>
<p>Zalecane wdrożenie wszystkich Standardów na poziomie upowszechnienia. Zalecane wdrożenie standardu dla danej branży na poziomie uzupełnienia regulacji organizacji co najmniej na poziomie kodeksu dobrych praktyk.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów przede wszystkim do celów edukacyjnych – wiedza własna, upowszechnienie. Jeśli możliwe, rekomendowane także uzupełnienie obowiązujących dokumentów i wytycznych oraz wykorzystanie w procesach oceny wiedzy i umiejętności.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.</p> <p>Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do tworzenia dokumentacji oraz regulacji dla prac przy i na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych – nowe lub uzupełnienie istniejących.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.</p> <p>Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do tworzenia dokumentacji oraz regulacji dla prac przy i na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych – nowe lub uzupełnienie istniejących.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.</p> <p>Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do celów edukacyjnych oraz oceny i kontroli prac przy i na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.</p> <p>Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do celów edukacyjnych oraz oceny i kontroli prac przy i na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych.</p>		
<p>Zalecane wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach.</p> <p>Możliwe wdrożenie jako wykorzystanie do celów edukacyjnych oraz wykonywania i nadzorowania prac przy i na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych.</p>		

7.

Propozycja
procedury
wdrożenia
Standardów
prac na
drzewach
i w ich
otoczeniu

7. Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

Każde wdrożenie oznacza zmianę, a ta, jeśli ma być skuteczna, powinna mieć „właściciela” – osobę odpowiedzialną za rozpoznanie skutków zmiany, ewentualnych kosztów oraz opieki nad procesem przeprowadzenia zmiany. Konieczne jest też zwykle dostosowanie innych procesów, procedur czy treści oraz komunikacja, a nawet perswazja przekonująca do zmiany. Efekty wdrożenia powinny być kontrolowane, a wyniki kontroli służyć dostosowaniu procesów dla jak najlepszych rozwiązań. Organizacje często mają już wypracowane procedury zmian, dla ułatwienia jednak na rysunku 4 wskazano przykładowe kroki pomocne w przeprowadzeniu wdrożenia Standardów. Ich kolejność w danej organizacji może być inna i dostosowana do jej specyfiki.

1
KROK

sprawdź, jakie standardy są szczególnie polecane
dla Twojej organizacji/osoby

2
KROK

zapoznaj się z wybranymi standardami

3
KROK

przeprowadź analizę obecnego stanu
– szczególnie aktualnie stosowanych standardów, wytycznych i procedur

4
KROK

przeprowadź analizę wpływu wdrożenia na organizację;
ustal potrzeby i możliwości wdrożenia

5
KROK

podejmij/uzyskaj decyzję o wdrożeniu

6
KROK

ustal procedurę wdrożenia; w organizacji wyznacz osoby odpowiedzialne;
jeśli konieczne, dostosuj/pozyskaj budżet na wdrożenie

7
KROK

przeprowadź wdrożenie wraz z odpowiednią komunikacją
wewnętrzną i zewnętrzną

8
KROK

prowadź kontrolę procesu wdrożenia i skutków
dla organizacji/Twojego działania; wprowadź konieczne zmiany

Na co szczególnie zwrócić uwagę podczas wdrożenia?

7.

Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

Określenie, jakie Standardy mogą być przedmiotem wdrożenia

Służyć do tego mogą wcześniejsze treści instrukcji pokazujące potencjalne grupy docelowe, szczególnie zalecane dla nich Standardy oraz ich zasadnicze treści i obszary stosowalności. Warto także poświęcić więcej czasu na dokładniejsze zapoznanie się z pełną treścią Standardów, pozwoli to lepiej ocenić w kolejnych krokach ich relacje do już używanych wytycznych czy procedur i przewidzieć efekty wdrożenia.

Analiza obecnego stanu, w tym innych standardów, wytycznych czy procedur

Zmiana powinna poprawić funkcjonowanie organizacji czy jednostki. Dlatego ważnym elementem przed wdrożeniem powinno być przejrzanie aktualnego stanu podmiotu wdrażającego pod kątem obecnie stosowanych odpowiedników wdrażanych Standardów, w tym innych wytycznych i dokumentów, które mogą być uzupełnione czy zastąpione. Warto ocenić, na ile są one aktualne, przydatne, uniwersalne. Audyt taki pozwoli także- po decyzji o wdrożeniu- na usystematyzowanie zmian w stosowanej dokumentacji czy regulacjach.

Jakie dokumenty warto przejrzeć przed wdrożeniem?

Inne standardy, w treści których mogą się znaleźć zagadnienia związane z wdrażanym dokumentem.

Inne dokumenty, w treści których mogą się znaleźć zagadnienia związane z wdrażanym Standardem, w tym różnego rodzaju strategię, programy, polityki.

Dokumenty o charakterze prawnym, których zakres związany jest z wdrażanymi Standardami: wewnętrzne, na przykład posiadane umowy, dokumenty wewnętrzne, rozporządzenie, uchwała, zarządzenie, decyzje, czy zewnętrzne, na przykład ustawy, wyroki, orzeczenia.

Analiza wpływu wdrożenia na działania podmiotu wdrażającego

Przed podjęciem decyzji o wdrożeniu danego Standardu należy także zastanowić się nad wszelkimi konsekwencjami związanymi z jego implementacją. Należy wziąć przy tym pod uwagę, w jakim zakresie zostanie wdrożony, czas wdrożenia, jak i sam sposób wdrożenia (nieformalne czy formalne – na przykład zarządzenie), a przede wszystkim cel, jakiemu ma służyć. W organizacjach bardziej sformalizowanych (na przykład urzędach) wdrożona formalnie procedura powinna być stosowana, a uchybienia w tym zakresie mogą skutkować poniesieniem konsekwencji. Analiza powinna objąć zatem zarówno aspekt pozytywny, jak i negatywny. Należy również rozważyć koszty i wysiłek, jakie mogą zostać poniesione w związku z wdrożeniem, czy aspekt w ogóle możliwości jej wdrożenia w danej instytucji (co może być uwarunkowane zasobami ludzkimi – wiedzą i doświadczeniem niezbędnym do wprowadzenia zmiany i utrzymania jej). Procedura może być wdrożona również w instytucjach, w których brak zasobów ludzkich o odpowiednich kompetencjach – w tym wypadku należy się liczyć z poniesieniem większych nakładów finansowych, gdyż zarówno samo wdrożenie procedury, jak i jej utrzymanie będzie wymagało zlecania zadań z tym związanym zewnętrznym firmom.

Pełna ocena zasadności wdrożenia powinna być oparta na ocenie wpływu zwłaszcza długofalowego wdrożenia na działanie danej instytucji, przy wyważeniu celowości wdrożenia i poniesionych nakładów finansowych. Ocena tego wpływu pozwoli na podjęcie bardziej racjonalnej decyzji, ale też na przygotowanie się do efektów wdrożenia i kontrolowanie ich zgodnie z zamierzeniami.

Na rysunku 5 przedstawiono przykładowe obszary warte takiej oceny z propozycjami kwestii do zbadania / przemyślenia.

Rys. 5 Przykładowe obszary analizowane przed decyzją o wdrożeniu Standardów (oprac. własne)

Poniżej opisano przykładowy wpływ na obszary poddane ewaluacji:

Wpływ na strategię i wizerunek – wdrożenie Standardów niewątpliwie będzie pozytywnie wpływało na wizerunek danej instytucji, gdyż zwiększy czytelność sposobu postępowania danej instytucji w określonym obszarze działania.

Wpływ na zasoby – wdrożenie zazwyczaj wiąże się z koniecznymi zmianami, w tym inwestycjami w celu pełniejszego wykorzystania procedury. Mogą to być zmiany personalne (zasoby ludzkie o odpowiednich kompetencjach), sposób zarządzania obszarem, na którym wdrożono procedurę (odpowiedni podział zadań w terenie i w biurze) czy wymagane inwestycje związane z zakupem sprzętu usprawniającego wdrożoną procedurę. Przy czym zależy to od poziomu wdrożenia i często nie wiąże się z kosztami większymi niż czas własny lub pracownika związany z zapoznaniem się z wdrażaną treścią. W przypadku wdrożenia Standardów wysiłek prawdopodobnie będzie w dużej mierze jednorazowy – dla wypracowania nowych treści dokumentacji czy zarządzeń – i mieści się w zakresie typowych działań prowadzonych w większości grup docelowych.

Wpływ na relacje z innymi podmiotami – wdrożony Standard może usprawnić / przyspieszyć postępowania sądowo-administracyjne. W sposób przejrzysty i jednoznaczny uzasadnia podjęte decyzje.

Wpływ na komunikację – wdrożenie powinno ułatwiać komunikację na wielu poziomach w tym z wykonawcami, organami władz samorządowych i rządowych, społeczeństwem czy decydentami (zależność: pracownik / szef).

Wpływ na budżet – w skali krótkoterminowej generować może pewne nakłady finansowe wdrożenia i utrzymania procedury (szczególnie w opcji, gdy zadania z tym związane są zlecane firmom zewnętrznym), natomiast długofalowo może generować oszczędności, szczególnie gdy zmieni się sposób zarządzania i wykorzystania zasobów ludzkich o odpowiednich kwalifikacjach.

Wpływ na efektywność działań – przełoży się pozytywnie. Przyspieszy procedury administracyjne, uprości zarządzanie obszarem czy zmniejszy liczbę błędów w komunikacji.

Decyzja o wdrożeniu i działania wdrożeniowe

Należy rozważyć, w jakim zakresie następuje wdrożenie (pełne czy częściowe – jeżeli częściowe, to czego dotyczy i dlaczego jedynie w danej części) i czy dotyczyć będzie całego zarządzanego obszaru czy jedynie jego części (jeżeli części, to jakiej i w oparciu o co wytypowanej), jak również, czy wdrożenie będzie miało charakter nieformalny czy sformalizowany (na przykład wdrożony w oparciu o zarządzenie). Ustalić, kto będzie decydentem, oraz kto będzie odpowiedzialny za przeprowadzenie wdrożenia (właściciel wdrożenia).

W przypadku, gdy konieczne jest zapewnienie środków na wdrożenie, należy ustalić wielkość tych środków (na przykład nakład pracy związany z przygotowaniem nowych dokumentów oraz ich przyjęciem) i ustalić źródło finansowania oraz środki te zabezpieczyć. W kolejnym kroku należy podjąć decyzję odpowiednią do wcześniejszych wyborów, przekazać odpowiedzialność właścicielowi wdrożenia i przeprowadzić proces odpowiednio do zakresu wdrożenia oraz typowych procedur dla danej instytucji.

Każde wdrożenie, jak każda zmiana, wymaga poniesienia kosztów. W przypadku omawianych Standardów koszty to przede wszystkim wysiłek i nakłady związane z pozyskaniem wiedzy oraz przygotowaniem odpowiednich decyzji i ich wprowadzenia w działania instytucji.

Nakłady wstępne obniża brak opłat za materiały związane ze Standardami – same publikacje są łatwo dostępne online. Niniejsza instrukcja ma także ułatwić proces zapoznania się z nimi przed wdrożeniem. Wdrożenie powinno przynieść wieloaspektowe korzyści od uproszczenia procedur, zmniejszenia kosztów operacyjnych (czas i wysiłek związany z przygotowaniem dokumentacji i komunikacji zamawiający – wykonawca) po długofalowe korzyści wizerunkowe dla instytucji wdrażającej.

Wdrażanie Standardów może nieść ze sobą potrzebę zrewidowania budżetu danego podmiotu. Do kosztów związanych z wprowadzeniem nowej regulacji należy między innymi koszt wykonania prac wdrożeniowych, przygotowanie pracowników do nowych warunków. W przypadku, gdy wprowadzenie ich spowoduje zwiększenie wygórowania wobec wykonawców prac, należy się liczyć z tym, że koszty oferowanych usług mogą wzrosnąć. Szczegółową analizę kosztów powinna wykonać jednostka wdrażająca. Jednak wobec licznych korzyści płynących z drzew, wprowadzenie Standardów w długoterminowym okresie pozwoli na utrzymanie drzew w lepszym stanie, a co za tym idzie świadczących usługi ekosystemowe dłużej i lepiej.

Komunikacja wdrożenia

Wdrożenie może istotnie wpłynąć na wizerunek instytucji oraz jej komunikację z otoczeniem, pracownikami oraz własnymi dotychczasowymi klientami lub kontrahentami. Audyt przedwdrożeniowy może pomóc oszacować te zmiany oraz wskazać obecne i przyszłe kanały komunikacji oraz treści przekazu związane z wdrożeniem.

Komunikacja powinna objąć zarówno pracowników, jak i otoczenie z wykorzystaniem typowych środków danej instytucji. Jak każde wdrożenie może ono istotnie wpłynąć na odbiór danej instytucji, dlatego ważne jest zaangażowanie odpowiednich służb w komunikację zarówno wewnętrzną (samej instytucji), jak też zewnętrzną (otoczenie).

Kontrola wdrożenia i zmiany

Proces zmiany powinien zostać oceniony w określonym w procedurze czasie, szczególnie warto poddać ewaluacji osiągnięcie celów wdrożenia, przyczyny odchyłań i sposoby poprawy. W tym konkretnym wdrożeniu należy przyrzeć się zwłaszcza skuteczności wprowadzania zmian w stosowanych dokumentach oraz procedurach. Warto śledzić rozwój standaryzacji branży i wykorzystywać możliwość wdrożenia także nowych standardów tworzonych w innych projektach, na przykład techniczne standardy europejskie w zakresie sadzenia czy te wspomniane wyżej.

Przykład 1. Wdrożenie w jednostce samorządowej / rządowej

Jednostki samorządowe (gmina: wiejska/ wiejsko-miejska/ miejska, starostwo powiatowe, marszałek województwa) i rządowe (Wojewódzki Konserwator Zabytków, Dyrekcje Ochrony Środowiska, Państwowa Straż Pożarna) stanowią organy, dla których wdrażanie standardów może mieć istotne znaczenie dla poprawy ich funkcjonowania. Każdy z tych organów ma zróżnicowaną strukturę wewnętrzną oraz zadania, przez co proces decyzyjny wdrożenia jak i samo wdrażanie Standardów może przebiegać w inny sposób. Również cele wdrożenia będą zróżnicowane w zależności od tego w jakiej jednostce będą implementowane. Jednak niezależnie od tego, czy proces wdrażania będzie dotyczył którejś z wyżej wymienionych jednostki samorządowej czy też rządowej, zalecane jest wykorzystanie w nich wszystkich Standardów. Niektóre z jednostek mogą wykorzystywać wdrażane procedury zarówno do oceny i kontroli prac wykonywanych przy i na drzewach przez inne jednostki / podmioty, jak również we własnych procesach inwestycyjnych czy prowadząc prace związane z utrzymaniem drzew na swoim terenie. Poszczególne instytucje mogą występować zatem w różnych rolach np. zamawiający, wykonawca, nadzorujący, organ wydający zezwolenie, organ nakładający karę.

Wdrożenie Standardów w jednostce samorządowej/ rządowej powinno uwzględniać wszystkie realizowane przez nie cele, a proces wdrożenia powinien być spójny i prowadzony równolegle w każdym obszarze. W jednostkach o bardziej rozbudowanej strukturze ważna jest dobra komunikacja interpersonalna i wymiana doświadczeń pomocnych w realizacji zmiany. Niezależnie od tego w jakiej jednostce prowadzony jest proces wdrażania Standardów, dość łatwy do realizacji jest podstawowy poziom wdrożenia: uzupełnienie własnej wiedzy – poszczególnych pracowników danej jednostki czy jej kierownictwa. Elektroniczna forma Standardów ułatwia pobranie i dystrybucję plików wewnątrz jednostki i przekazanie osobom, które mogą być zainteresowane ich treścią czy stosowaniem.

Zmiana w jednostce samorządowej może być zainicjowana przez pracowników jednostki, kierownictwo, czy osoby z zewnątrz na przykład wykonawców. Poniżej przedstawiono kroki dla wdrażania Standardów oraz konkretne wskazówki dla zainteresowanych wdrożeniem pracowników urzędów.

1. Analiza treści Standardów w kontekście ról / kompetencji

Przed decyzją o wdrożeniu konieczny jest przegląd działań wykonywanych przez jednostkę, określenie ról i kompetencji oraz aktualnie stosowanych dokumentów, wytycznych czy standardów. Zanim podejmie się decyzję o wdrożenie nowej procedury w gminie w trybie oficjalnym, warto wstępnie (np. jako opisane niżej dobre praktyki) sprawdzić, w jaki sposób Standardy usprawnią działania osób zainteresowanych. Odbywać się to może poprzez zastosowanie treści Standardów w codziennej pracy, zarówno przy procedurach administracyjnych, jak również w codziennym zarządzaniu drzewami.

2. Analiza konieczności wdrożenia i / lub korzyści z wdrożenia

Chęć wdrożenia Standardów może wynikać z wymagań otoczenia społecznego (na przykład lepszego odbioru społecznego jednostki, przejrzystości sposobu postępowania w danej sprawie administracyjnej), oddolnych inicjatyw pracowników merytorycznych, chęci ulepszenia procedur w jednostce, powiązania wprowadzanych Standardów z wytycznymi / przepisami prawa dla danego obszaru działania, ujednolicenia zleceń i odbiorów prac. Motywacją do wdrożenia mogą być też korzyści wynikające z usprawnie-

nia komunikacji w procesach administracyjnych – zarówno wewnątrz danej jednostki jak i w interakcji z otoczeniem, czy też poprawa kontaktu z wykonawcami, decydentami czy stronami postępowań administracyjnych oraz społeczeństwem (obserwatorami).

Skąd mam wiedzieć, do czego może mi być potrzebny dany Standard i z którego Standardu skorzystać?

Zastanów się, jakie zadania wykonujesz i jakie prace często zlecasz, bądź jakie prace / zadania na twoim stanowisku powtarzasz (oraz z jaką częstotliwością). Jeżeli będą to zadania związane z poprawą bezpieczeństwa w otoczeniu drzew, na przykład zajmujesz się utrzymaniem parku miejskiego, to musisz po pierwsze wiedzieć o zasobie tego parku, a więc zlecić inwentaryzację. W dalszej kolejności będziesz potrzebować wiedzy na temat stanu zinwentaryzowanych drzew (czy dane drzewo posiada cechy wpływające na obniżenie stabilności drzewa bądź jego części, a co za tym idzie, czy może powodować zagrożenie w jego otoczeniu). W powyższym zadaniu pomoże ci *Standard inspekcji i diagnostyki drzew*.

Dlaczego mam skorzystać z SiIDD? – dlatego, że niezależnie od wyłoniętego wykonawcy dostaniesz określony, usystematyzowany, powtarzalny materiał źródłowy, który będzie weryfikowalny, a w przypadku większej przestrzeni z drzewami do zarządzania (planowania kolejnych prac tego typu) pozwoli to zebrać dokumentację o jednolitej strukturze i usystematyzowanych danych.

Ze *Standardu inspekcji i diagnostyki drzew* dowiesz się również o tym, jakie prace należy wykonać na drzewach o zidentyfikowanych cechach wpływających na obniżenie stabilności drzewa bądź jego części, aby obniżyć zagrożenie w otoczeniu drzewa. Skoro będziesz już posiadać taką wiedzę, to następnie należy wskazane prace wykonać – ponieważ celem zarządzania przestrzenią z drzewami ma być zminimalizowanie występującego ryzyka w otoczeniu drzewa. Aby upewnić się, że zlecane prace na drzewach będą wykonane rzetelnie, w sposób prawidłowy oraz aby móc zweryfikować i ocenić, czy zlecone przez ciebie prace zostały wykonane zgodnie z zamówieniem, pomocny okaże się *Standard cięcia i pielęgnacji drzew*. Dzięki niemu w sposób usystematyzowany, powtarzalny i weryfikowalny możesz zarządzać zlecaniem prac na drzewach (i w ich otoczeniu). Zastosowanie tego standardu pozwoli wyeliminować nieścisłości związane z nazewnictwem prac i ich prawidłowym wykonaniem, a co za tym idzie bezproblemowym odbiorem zleconych prac.

Już wiesz, jakie Standardy będą ci pomocne – zapoznaj się z nimi.

7.

Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

3. Określenie odpowiedzialności za wdrożenie oraz zakresu wdrożenia

W przypadku urzędu konieczne jest ustalenie, kto będzie odpowiedzialny za wdrożenie. Zazwyczaj będzie to pracownik merytoryczny odpowiedzialny za sprawy pokrewne do wdrażanego Standardu (na przykład inspektor do spraw zieleni – w przypadku *Standardu cięcia i pielęgnacji drzew* oraz *Standardu inspekcji i diagnostyki drzew*).

Wdrożenie może dotyczyć całej procedury opisanej w danym Standardzie, bądź jego wybranych części. Wybranie jedynie ograniczonego zakresu powinno być jednoznacznie uzasadnione. Należy wskazać obszar wdrażania i cel, jakiemu ma służyć, wraz ze wskazaniem możliwych kierunków wykorzystania Standardu – na przykład do zamówień publicznych.

Po przeanalizowaniu zasadności wdrożenia Standardu sprawę jego stosowania w swojej jednostce należy omówić ze swoim bezpośrednim przełożonym i razem z nim ustalić, w jakim zakresie Standard zostanie wdrożony oraz czy będzie miał charakter oficjalny, czy nie. Warto pamiętać, że Standard (bez względu na to, czy formalny, czy nieformalny)

7.

Propozycja
procedury
wdrożenia
Standardów
prac na
drzewach
i w ich
otoczeniu

odnosi się do terenów, którymi dana jednostka zarządza jako właściciel / posiadacz i nie może wykraczać poza ramy i teren, którym władza (na przykład obejmuje tereny zieleni będące własnością danej gminy oraz dotyczy podmiotów będących jednostkami gminy, jak zarządy gminnych spółek komunalnych, zarządy zieleni i tym podobne). Może być jednak zalecana także innym podmiotom jako dobre praktyki.

Tabela 4. Przykładowe pytania i odpowiedzi pomocne przy decyzjach o wdrożeniu w danej jednostce

Skąd urzędnik będzie wiedział, że Standard istnieje?

Standardy zostały opublikowane na www.drzewa.org.pl i będą dostępne publicznie.

Standardy są obecnie i będą nadal promowane w gminach.

Dlaczego pracownik jednostki chciałby wdrożyć Standardy?

Standardy ułatwią i uporządkują procesy związane z zarządzaniem drzewami w danej jednostce oraz uczynią sposób postępowania przez jednostki władcze w procesach administracyjnych / władze samorządowe, co przełoży się może na lepsze ich postrzeganie przez mieszkańców.

Co będzie łatwiejsze i uporządkowane dzięki wdrożeniu?

Uporządkowany będzie proces związany z utrzymaniem drzew, to znaczy system zostanie ujednolicony, wiadomo będzie, w jaki sposób są oceniane drzewa (w oparciu o jakie parametry), oraz dlaczego usunięto drzewo bądź dlaczego wykonano na nim dany zabieg. Urzędnik nie będzie musiał samodzielnie tworzyć specyfikacji, gdyż za każdym razem metodyka postępowania będzie taka sama. Dokumentacja z oceny drzew będzie posiadała stały/ spójny charakter i będzie przejrzysta dla wszystkich stron (decydent/ urzędnik/ klient/ obserwator). Dzięki takiemu postępowaniu poprawi się komunikacja pomiędzy wnioskodawcą (na przykład w przypadku wniosku o wydanie zgody na usunięcie drzew) a urzędnikiem wydającym zgodę, jak również pomiędzy urzędnikiem (pracownik) a burmistrzem (decydent). Osoby decyzyjne (zarówno burmistrz, jak i urzędnik wydający zgodę wnioskodawcy) będą miały większą pewność, że prawidłowo oceniono drzewo i podjęto trafną decyzję. Łatwiejszy będzie sam proces zarządzania drzewami, zarówno w postępowaniu administracyjnym, jak i w codziennym zarządzaniu obszarem. Natomiast *Standard cięcia i pielęgnacji drzew* ułatwi i uporządkuje sposób postępowania z drzewem, co uprości procedurę zleceń zabiegów, ich nadzorowania i odbioru prac. Wszystkie Standardy pozwalają wykorzystać wiedzę w nadzorowaniu przestrzeni z drzewami i podejmować decyzje (na przykład w postępowaniach administracyjnych nakładających kary za uszkodzenie / zniszczenie drzew).

W jaki sposób poprawi się wizerunek jednostki?

Czytelność sposobu postępowania, prosta przejrzysta procedura, jej stosowanie przełoży się na lepszą komunikację na wszystkich płaszczyznach. Nawet obserwator w ramach udostępniania informacji publicznej / informacji o środowisku w sposób łatwy i powtarzalny będzie mógł uzyskać informacje o drzewie. Jednostka administracyjna wykaże, że rzetelnie wykonuje swoje obowiązki. Społeczeństwo będzie wiedziało, w oparciu o jakie parametry prowadzi się ocenę drzew, czy zarządza nimi (poddaje zabiegom), w tym wydaje wyroki na nie (to znaczy je usuwa).

4. Proces wdrożenia i wprowadzenie Standardów do stosowania

Proces wdrożenia będzie przebiegał inaczej zależnie od decyzji czy Standardy staną się elementem oficjalnych procedur, czy będą nieformalną dobrą praktyką stosowaną w gminie. Status ten będzie determinował nie tylko sam sposób wdrożenia (jego udokumentowania i podstaw prawnych – jak zarządzenie), ale również późniejszych następstw w przypadku nieprzestrzegania ustalonych w procedurze zasad postępowania.

Tabela 5. Zróżnicowanie procedur przy oficjalnym i nieoficjalnym wdrożeniu Standardów w urzędzie

Nieoficjalne wdrożenie	Oficjalne wdrożenie
<p>Nieoficjalny status wdrożenia – to taki, który nie zostanie formalnie wskazany przez decydentów w jednostce do stosowania, a więc po prostu możesz z niego korzystać w swojej codziennej pracy, w tym zlecając prace związane z oceną drzew czy z ich cięciem właśnie w oparciu o opisane Standardy – wpisując w zlecenie, że podstawą wykonania i odbioru prac będzie dany Standard.</p> <p>W przypadku nieformalnego stosowania Standardu informację o jego stosowaniu można ograniczyć do zamieszczenia jej w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie, na przykład poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń czy na stronach internetowych podmiotowych danej jednostki (www.gminy/biuletyn informacji publicznej gminy).</p>	<p>Oficjalny status wdrożenia – to taki, który zostanie zatwierdzony w jednostce, na przykład w formie zarządzenia. Taka forma jest postulowana, gdyż ustala daną ścieżkę postępowania w twojej instytucji, co przekłada się na lepszą komunikację z oferentami, jak również ze społecznością lokalną, w tym z petentami.</p> <p>Formalna implementacja Standardu następuje zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym, to znaczy w formie zarządzenia wójta/burmistrza/prezydenta miasta, w treści którego wpisuje się podstawę prawną wdrożenia (art.30 ust.2 pkt.3 w związku z art.7 pkt.12, pkt.14 i pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1038), zakres wdrożenia poprzez oznaczenie, jaki Standard jest wdrażany, podając jego nazwę, autorów, datę opracowania, źródło pochodzenia. Określane jest, kto ma stosować Standard oraz w jakim obszarze – na przykład pracownik merytoryczny gminy na obszarze gminy w postępowaniach administracyjnych oraz na terenach będących w posiadaniu gminy w sprawach związanych z bieżącym utrzymaniem drzew na tych terenach. Wskazani mogą być również inni pracownicy podległych jednostek pomocniczych gminy czy ogólnie dane jednostki gminne.</p> <p>Następnie podaje się datę wdrożenia (która może być podana w przód o dowolny czas, który umożliwi urzędnikowi przygotowanie się do procedury opisanej w standardzie). Na końcu wskazuje się, komu powierza się wykonanie zarządzenia (zazwyczaj jest to pracownik merytoryczny w danym zakresie – w tym przypadku do spraw zieleni czy ochrony przyrody/środowiska lub czasami może to być kierownik danego działu/wydziału). Tak przygotowane zarządzenie po akceptacji przez radcę prawnego zostaje podpisane przez burmistrza. Gotowy dokument jest podany do publicznej wiadomości na stronie podmiotowej BIP urzędu. Dokument upoważnia do stosowania procedury-standardu.</p>

7.

Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

7.

Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

Wdrożenie standardów powinno być czytelne dla pracowników jednostki, szczególnie gdy jej organizacja / struktura jest rozbudowana i dany Standard może dotyczyć wielu pracowników, a nawet innej jednostki pomocniczej dla danej jednostki wdrażającej (na przykład gdy duża gmina miejska na prawach powiatu posiada jednostki typu zarządy zieleni zarządy dróg, itp.). Wdrożenie powinno objąć przekazanie treści Standardów wewnątrz jednostki, ustalenie zadań lub reguł działania w poszczególnych obszarach aktywności jednostki, uspołnienie innych dokumentów lub wytycznych oraz dotychczasowych procedur, przygotowanie i realizację komunikacji na zewnątrz jednostki. Należy szczególnie zwrócić uwagę na zmiany/ nowości, jakie zawarto w Standardach w porównaniu do obecnych wytycznych, przykładowo w zakresie definiowania cięć czy pielęgnacji drzew, albo stref ochronnych drzew, mogące wymuszać przedefiniowanie dotychczas stosowanych dokumentów czy słownictwa już wykorzystywanego w danej jednostce.

5. Kontrola wdrażania Standardów i wnioski

Przyjęcie Standardów powinno pomóc jednostce uzyskać korzyści jakie motywowały do ich wdrożenia. Warto zadbać o kontrolę obejmującą nie tylko sam fakt stosowania Standardów, ich zrozumienie czy akceptację, ale też bardziej wymierne efekty, szczególnie skuteczność prowadzonych działań wynikających z kompetencji danej jednostki. Wnioski powinny zbierać przez wszystkich użytkowników Standardów i przekazywane do osoby odpowiedzialnej za wdrożenie w celu poprawy procesów. Warto utrzymywać kontakt z wydawcą Standardów i przekazywać sugestie ewentualnych zmian lub uzupełnień w przyszłości.

Przykład 2. Wdrożenie w małej arborystycznej firmie wykonawczej

W małych firmach arborystycznych decydemt zazwyczaj będzie właściciel lub menedżer firmy, często osobiście wykonujący prace na drzewach i w ich otoczeniu. Analiza zasadności wdrożenia i samo wdrożenie mogą być wymuszone wymaganiami zamawiającego, na różnych etapach procedury zamawiania czy realizowania prac. Zmiana może być też inicjowana przez samego właściciela albo jego pracowników. Poniższe kroki wskazano dla sytuacji, gdy firma dowiedziała się o istnieniu Standardów i rozważa ich wdrożenie.

1. Analiza treści standardów w kontekście działalności firmy

Właściciel / zarządzający firmą może zapoznać się z opisem Standardów lub ich pełną treścią przed wyborem tych do wdrożenia. Pomocna w tym będzie niniejsza Instrukcja stosowania zawierająca podstawowe informacje o każdym z nich.

2. Analiza konieczności wdrożenia i/lub korzyści z wdrożenia

Konieczność wdrożenia w firmie arborystycznej może wynikać z treści OPZ, warunków umowy z zamawiającym, innych regulacji lokalnych lub państwowych, albo branżowej umowy społecznej obligującej firmę do przestrzegania wytycznych. Motywacją do wdrożenia mogą być też korzyści dla firmy lub jej pracowników: unifikacja zadań, poprawa organizacji i jakości prac, dostosowanie do zmian zachodzących na rynku europejskim, przygotowanie kadry do realizacji zadań opartych na zasadach opisanych w Standardach, pozytywny wpływ na wizerunek firmy, i tym podobne.

3. Podjęcie decyzji o wdrożeniu

W małej firmie właścicielskiej decyzja nie musi mieć charakteru formalnego. Gdy zajmuje się on głównie pracami na drzewach – cięciem i wycinką- głównie przyjętym standardem może być SCiPD, który zostanie od razu wdrożony na maksymalnym poziomie z wykorzystaniem głównie w stosowanym procedurach wykonywania pracy i wewnętrznych regulacjach firmy, na przykład sposobach formułowania zakresu prac. Pozostałe Standardy mogą być stosowane jako uzupełniające i wykorzystywane jako dodatkowe źródło wiedzy czy pomocnicze wytyczne do prac.

Gdy firma ma bardziej rozbudowany zakres prac, wskazane jest wdrożenie wszystkich Standardów, choćby w celu poprawy komunikacji z innymi podmiotami wykonującymi prace na drzewach lub w ich otoczeniu albo zamawiającymi. SliDD pozwoli danej firmie na uporządkowanie zadań związanych z oceną drzew wykonywanych dla zamawiających, ale może też pomóc zrozumieć otrzymywaną dokumentację i powiązać ją z wytycznymi dla cięć czy pielęgnacji. SODiZ ułatwi współpracę z projektantami czy wykonawcami inwestycji, uzupełni wytyczne dla prac arborystycznych na terenie inwestycji.

Wszystkie Standardy mogą być pomocne w komunikacji z otoczeniem społecznym, na przykład organizacjami ekologicznymi czy społecznymi „strażnikami drzew”, poprzez ujednolicenie słownictwa i wytycznych stają się wspólną merytoryczną podstawą na przykład do oceny jakości prac.

7.

Propozycja
procedury
wdrożenia
Standardów
prac na
drzewach
i w ich
otoczeniu

7.

Propozycja
procedury
wdrożenia
Standardów
prac na
drzewach
i w ich
otoczeniu

4. Wewnętrzne wprowadzenie Standardów do stosowania w pracy i dostosowanie procedur wykonawczych

Decyzja powinna być ogłoszona w sposób czytelny dla pracowników. Realne wdrożenie obejmie przeszkolenie pracowników, zmiany w metodyce określania zakresu prac dla ekip arborystycznych (nowe symbole). Przy wdrożeniu SCiPD zmiana w zakresie terminologii cięć i innych prac przy drzewach będzie wymagać dobrego opanowania nowych terminów i konsekwencji w posługiwaniu się nimi. Dlatego w pierwszych miesiącach po decyzji o wdrożeniu dokument z treścią tego Standardu w formie drukowanej i/lub elektronicznej powinien być stałym wyposażeniem pracownika. W okresie przejściowym może być konieczne posługiwanie się jednocześnie dotychczasowym i nowym sposobem określania zakresów cięć, kategorii drzew czy innych prac.

Decyzja o wdrożeniu i sama zmiana może też być upubliczniona i przekazana odbiorcom, na przykład zamawiającym czy społeczeństwu (w mediach służących do komunikacji z otoczeniem, jak www, FB czy ulotki).

5. Nadzór nad procesem stosowania Standardów w pracach arborystycznych i kontrola wdrażania

Przyjęcie nowych Standardów na przykład *Standardu cięcia i pielęgnacji* powinno prowadzić do uporządkowania zadań do wykonania na drzewach, ujednolicenia komunikacji i ułatwienia przekazywania zadań do wykonania. Wdrożenie powinno też objąć kontrolę poziomu zrozumienia, wykorzystania i akceptacji wprowadzonych zmian, w tym rozmowy z pracownikami, szczególnie przy podejmowaniu nowych zadań.

Przykład 3. Wdrożenie w organizacji pozarządowej (społecznej) o celach ekologicznych

7.

Propozycja
procedury
wdrożenia
Standardów
prac na
drzewach
i w ich
otoczeniu

Ekologiczne organizacje pozarządowe (społeczne) to zarówno małe lokalne stowarzyszenia czy fundacje z płaską strukturą, jak też rozbudowane międzynarodowe organizacje o wielopoziomowych oddziałach krajowych. Proces wdrażania, jak też poziom decyzyjny, będą zatem bardzo zróżnicowane i zależne od przyjętych reguł.

Dla tej grupy użytkowników zalecane jest wykorzystanie wszystkich Standardów i na wszystkich poziomach – głównie do celów edukacyjnych oraz oceny i kontroli prac wykonywanych na drzewach oraz w procesach inwestycyjnych, w ramach działań strażniczych (kontrolujących działania władz). Jednak w przypadku organizacji prowadzących własne prace związane z drzewami, np. w ramach działalności gospodarczej, wdrożenie może przypominać opisaną wyżej w przykładzie 2 firmę wykonawczą, a gdy organizacja zamawia takie prace np. w ramach uzyskanych grantów lub jest duża i zhierarchizowana, niektóre elementy wdrożenia będą podobne do działań opisanych w przykładzie 1.

Organizacja ekologiczna może w odniesieniu do prac wykonywanych na drzewach i w ich otoczeniu występować w różnych rolach, na przykład jako komentator, edukator / promotor dobrych praktyk, zamawiający, wykonawca, kontroler, oskarżyciel czy obrońca⁵. Wdrożenie Standardów powinno uwzględniać wszystkie realizowane role, a proces wdrożenia być spójny i prowadzony równolegle w każdym obszarze. Przy większych organizacjach (czy bardziej zróżnicowanych zadaniach) ważna jest dobra komunikacja interpersonalna i wymiana doświadczeń pomocnych w realizacji zmiany.

Niezależnie od wielkości organizacji dość łatwy do realizacji jest podstawowy poziom wdrożenia: uzupełnienie własnej wiedzy – poszczególnych członków organizacji czy jej kierownictwa. Elektroniczna forma Standardów ułatwia pobranie i wewnętrzną dystrybucję plików oraz sprawne przekazanie ich osobom, które mogą być nimi zainteresowane.

Poniższe kroki wskazano dla sytuacji, gdy organizacja już ma wiedzę o Standardach i rozważa wdrożenie na bardziej zaawansowanych poziomach (por. Rys. 3).

1. Analiza treści standardów w kontekście ról/ zakresów działalności organizacji

Na tym etapie bardzo ważny jest przegląd działań wykonywanych przez organizację, określenie roli organizacji i aktualnie stosowanych dokumentów, wytycznych czy standardów. Bardzo prawdopodobne, że w organizacji nie będzie odpowiedników całości Standardów, ale jeśli angażowała się w działania odnośnie drzew, to może stosować podręczniki / poradniki, skale oceny drzew, czy programy szkoleń. Wdrożenie może być świetną okazją do uporządkowania tych materiałów i „wyczyszczenia” ich, na przykład pogrupowania w dokumenty stosowane w przeszłości oraz aktualne wytyczne. Przy bardziej rozproszonych organizacjach ten etap może być też okazją, by sprawdzić materiały

⁵ W Polsce zgodnie z nowelizacją tzw. ustawy środowiskowej z dnia 13 maja 2021 r (o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) organizacje ekologiczne uzyskały szersze niż dotąd uprawnienia dla działań kontrolnych i udziału w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, co może sprzyjać częstszemu pełnieniu funkcji kontrolnej i wymuszać posługiwanie się standardami czy normami, np. przy ocenie pozwoleń na budowę. Omawiane Standardy jedynie w części odnoszą się do tego obszaru, niemniej mogą wspomóc ogólniejszy proces tworzenia wzorców normatywnych i ich wdrażania przez organizacje społeczne zaangażowane w ekologię.

stosowane przez członków organizacji czy jej ekspertów pod kątem aktualności przekazywanej wiedzy i spójności z wytycznymi / strategią wdrażającego.

2. Analiza konieczności wdrożenia i/ lub korzyści z wdrożenia

Konieczność wdrożenia może wynikać z postulatów profesjonalizacji pracy i wiarygodności działań, z wymagań otoczenia społecznego (na przykład sympatyków organizacji), oddolnych inicjatyw członków, umowy społecznej obligującej organizację do przestrzegania wytycznych, innych regulacji lokalnych lub państwowych czy też - przy wykonywanych usługach - warunków umowy z Zamawiającym/ OPZ. Motywacją do wdrożenia mogą być też korzyści dla organizacji czy jej członków. Ważnymi korzyściami mogą być ujednolicenie komunikacji w procesach i projektach – wewnętrznej jak też z otoczeniem, uzyskanie narzędzi opisu czy kontroli prac, pozytywny wpływ na wizerunek organizacji, itp. W celu oceny wpływu wdrożenia na wizerunek organizacji warto dokładnie przejrzeć wszystkie działania organizacji oraz jej relacje z otoczeniem i innymi instytucjami.

Standardy mogą być wykorzystywane do uruchamiania akcji edukacyjnej w otoczeniu danej organizacji, stanowić motywator do kontaktu z wykonawcami, decydentami czy instytucjami szkoleniowymi, co lokalnie może polepszyć jej znajomość, czy efekty działania. Wzmacnianie kompetencji innych przez upowszechnianie Standardów lub szkolenia, może być też okazją do promowania samej organizacji.

3. Podjęcie decyzji o wdrożeniu

Wdrożenie bardziej zaawansowane niż dystrybucja wiedzy w otoczeniu, albo przyjęcie Standardów do realizacji działań organizacji zwykle będzie wymagać decyzji odpowiedniej do przyjętych regulacji. W niektórych przypadkach może być do tego wymagana uchwała zarządu/ zgromadzenia członków stowarzyszenia lub uzyskanie zgody rady fundacji. Analiza zasadności wdrożenia i samo wdrożenie mogą być inicjatywą własną organizacji, ale też mogą być – przy wykonywaniu działalności usługowej - wymuszone wymaganiami Zamawiającego. Decyzja powinna odnosić się do wyboru przyjętych Standardów oraz poziomu wdrożenia. Zgodnie z zaleceniem w niniejszej instrukcji możliwe jest przyjęcie wszystkich Standardów i wdrożenie ich na maksymalnym poziomie z wykorzystaniem we wszystkich obszarach i rolach, w jakich występuje organizacja. Możliwie jest też nieoficjalne stosowanie Standardów przez pracowników w realizacji ich zadań – jak np. podczas monitoringu inwestycji, czy przy zlecaniu prac (porównaj wdrożenie w Przykładzie 1).

4. Wewnętrzne wprowadzenie Standardów w działania organizacji oraz dostosowanie procedur i komunikacji na zewnątrz

Decyzja powinna być - odpowiednio do skali wdrożenia - czytelna dla członków organizacji i jej pracowników czy współpracowników/ wolontariuszy. Trzeba zatem przekazać treści Standardów wewnątrz organizacji, ustalić zadania lub reguły działania w poszczególnych obszarach aktywności organizacji, uspołnić inne dokumenty lub wytyczne oraz dotychczasowe procedury. Należy przy tym szczególnie zwrócić uwagę na zmiany/ nowości, jakie zawarto w Standardach w porównaniu do obecnych wytycznych i/ lub praktyki, np. w zakresie definiowania cięć czy pielęgnacji drzew, czy stref ochronnych drzew, mogące wymuszać przededefiniowanie dotychczas stosowanych dokumentów czy słownictwa.

Warto zadbać także o komunikację na zewnątrz - powinna być ona zaplanowana, spójna i prowadzona odpowiednio do poziomu wdrożenia. Wcześniejsza analiza wpływu stosowania Standardów dla wizerunku organizacji będzie pomocna w ocenie czy, jak i kiedy informować o zmianach.

Wdrożenie Standardów może być dla organizacji społecznych ważną treścią komunikatów zewnętrznych – newsletterów czy w mediach społecznościowych, wspierając wizerunek eksperta w zakresie drzew.

5. Kontrola wdrażania Standardów i wnioski

Przyjęcie Standardów powinno pomóc organizacji uzyskać korzyści jakie motywowały do ich wdrożenia. Warto zadbać o kontrolę efektów wdrożenia, obejmującą nie tylko sam fakt stosowania Standardów, ich zrozumienie czy akceptację, ale też bardziej wymierne efekty, np. wzrost zainteresowania organizacją, skuteczność prowadzonych działań czy pozyskane środki.

Podobnie jak inni wdrażający także organizacje społeczne powinny śledzić rozwój standaryzacji w arborystyce i podążać za zmianami, w tym aktualizować wiedzę oraz wprowadzane wytyczne. Pomocne w tym będą kontakty z wydawcą Standardów i niniejszej instrukcji oraz innymi podmiotami wdrażającymi.

Przykład wdrożenia Standardów w ekologicznej organizacji społecznej

Stowarzyszenie „Dąb” zajmuje się działaniami na rzecz zieleni w mieście średniej wielkości, a w szczególności: identyfikowaniem drzew problematycznych i zgłaszaniem ich do Wydziału Zieleni Urzędu Miejskiego, weryfikowaniem dyskusyjnych decyzji o usunięciu drzew, monitorowaniu inwestycji miejskich pod kątem minimalizowania szkód dla zieleni, recenzowaniem miejskiej polityki zieleni. Zadania te wykonuje kilkunastu członków-wolontariuszy, którzy „mają na oku” dzielnice w których mieszkają. Wspiera ich i koordynuje pracownik zatrudniony dzięki otrzymanej dotacji – koordynator ds. zieleni. Wiele interwencji wynika ze zgłoszeń obywateli miasta.

Koordynator zapoznał się ze Standardami już podczas procesu ich publicznych konsultacji i zaczął je nieoficjalnie stosować w swojej pracy. SiDD znalazł zastosowanie do oceniania stanu drzew przeznaczonych do usunięcia. Ze SCiPD i SODiZ w ręku koordynator oceniał prowadzenie zlecanych przez Urząd Miejski prac na drzewach oraz inwestycji w sąsiedztwie drzew. Elementy Standardów przybliżył wolontariuszom Stowarzyszenia na okresowym zebraniu członków. Problemem, który na tym etapie się pojawił, była niezgodność ze Standardami zasad stosowanych przez służby miejskie.

W drugim etapie wdrażania koordynator ds. zieleni poprosił zarząd Stowarzyszenia o oficjalne przyjęcie trzech Standardów jako podstawy pracy w organizacji oraz o skierowanie go na kurs inspekcji drzew. Przedstawił też plan kampanii na rzecz wprowadzenia Standardów jako obowiązujących dla służb miejskich. Uznał, że w ten sposób ulegnie poprawie jakość opieki nad zielenią. Monitoring zieleni będzie skuteczniejszy dzięki temu, że miasto będzie stosować te same wzorce, co organizacja monitorująca.

Kampania objęła spotkania z urzędnikami, seminaria dla urzędników z zaproszonymi specjalistami, działania w mediach, petycję do władz miasta i naciski obywateli na radnych. W wyniku nacisku społecznego prezydent powierzył koordynację wdrażania Standardów ogrodnikowi miejskiemu, który podjął działania inspirując się „Instrukcją wdrażania...”, zwłaszcza rozdziałem o wdrażaniu Standardów w jednostce samorządowej.

7.

Propozycja procedury wdrożenia Standardów prac na drzewach i w ich otoczeniu

Źródła

Wszystkie omawiane Standardy w aktualnej wersji dostępne są na www.drzewa.org.pl/standardy.

W przygotowaniu niniejszej instrukcji wykorzystano wersje dostępne w czerwcu 2021.

Standard cięcia i pielęgnacji drzew, redakcja: Jacek Borowski, Kamil Witkoś-Gnach, Fundacja EkoRozwoju: Wrocław, 2021 (SCiPD)

Standard inspekcji i diagnostyki drzew, redakcja i główni autorzy: Mariusz Krynicki, Kamil Witkoś-Gnach, Fundacja EkoRozwoju: Wrocław, 2021 (SiIDD)

Standard ochrony drzew i innych form zieleni w procesie inwestycyjnym, redakcja i główni autorzy: Piotr Reda, Łukasz Dworniczak, Fundacja EkoRozwoju: Wrocław, 2020 (SODiZ)